



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.  
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De  
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.  
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

**Lessius, Leonardus**

**Lovanii, 1645**

Art. 3. Vtrum consensus sit de fine, an de ijs quæ ad finem.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

7 Dices, Procedere à causis ad effectus, est ordo compositionis, vt inquit hic D. Thomás in Corp. atqui processus à fine ad media est processus à causa ad effectus: ergo est ordo compositionis, non resolutionis.

*Processus à causis, quae suis effectibus sunt prioribus, est compositio.*

Respondeo, omiſſa ſolutione Caietani, D. Thomam eſſe intelligendum de proceſſu ab illis cauſis quæ ſuis effectibus ſunt prioribus, non ſolum intentione, ſicut finis: ſed etiam exiſtentiâ; vt materia, forma; cauſa efficiens, tam inſtrumentalis quàm principalis. Proceſſus ab his cauſis ad effectus eſt proceſſus compoſitionis. Vnde proceſſus executionis eſt proceſſus compoſitionis, quia in eo proceditur à cauſis exiſtentiâ prioribus ad effectum: verum proceſſus ab effectibus ad has cauſas, eſt reſolutorius; quia eſt in ea, quæ neceſſariò requiruntur tamquam priora ad exiſtentiâ effectus. Quare eum proceſſus à fine ad media, ſit proceſſus ab effectibus ad cauſas efficientes, eſt reſolutorius.

Nec obſtat quod finis vicifiſim ſit cauſa mediocrum; quia non eſt ſic cauſa, vt eius exiſtentiâ realis ſupponatur ad exiſtentiâ mediocrum: ſed potius vt ſit poſterior. Vnde ſit, vt medium non

conſeatur reſolui in cauſam finalem. Adde in conſultatione non queri media tamquam effectus finis, ſed tamquam cauſas, per quas finis producatuſ vel obtineatur.

ARTICVLVS VI.

*Vtrum conſilium procedat in infinitum?*

8 **C**oncl. Omnis conſultatio eſt finita & ex parte principi; & ex parte termini. Probatuſ, quia in omni conſultatione ſupponitur intentio alicuius finis, de quo nulla ſit conſultatio vel conſultatio. Ex hoc fine tamquam principio deducitur tota conſultatio ad media certo ordine vſque ad extremum medium, quod eſt in executione primum; itaque ibi ſiſtit conſultatio. Hinc illud receptum, *Id quod eſt primum in executione, eſt vltimum in intentione, & quod eſt primum in intentione, eſt vltimum in executione.* Vide D. Tho.

*Omnis conſultatio eſt finita.*

QVÆSTIO XV.

De Conſensu.

ARTICVLVS I.

*Vtrum Conſensus ſit apprehenſiua virtutis, an appetitiua?*

1 **C**oncluſio eſt, Eſſe actum facultatis appetentis. Probatuſ; Quia conſensus dicit applicationem facultatis appetentis ad rem quæ cognitione proponitur.

*Conſensus variè accipitur.*

Notandum, Nomen *conſensus* variè vſurpari. Primò, Pro concordia iudiciorum, ſiue in ſpeculatiuis, ſiue in practiciſ; ſic dicimus Theologiſ conſentire.

Secundò, Pro concordia voluntatum; ſic dicuntur conſentire, qui idem volunt, & idem nolunt.

Tertiò, Accipitur pro actu voluntatis conformantis ſe iudicio intellectus. Dum enim voluntas acceptat quod intellectus iudicat eſſe bonum vel vtile, idem quodammodo ſentit quod intellectus, ac proinde illi conſentit. Sentire enim voluntatis, eſt velle & nolle.

ARTICVLVS II.

*Vtrum conſensus conueniat Brutis?*

*Negatur.*

**C**oncluſio eſt Negatiua. Ratio eſt, Quia conſentire eſt applicare motum appetitus ad id quod cognitione proponitur. Atqui bruta non habent in ſua poteſtate ſuos motus, vt poſſint eos applicare, vel non applicare. Nam propoſitis

obiectis; ex inſtinctu naturali ad ea determinantur; ac proinde non tam à brutis applicantur ad obiecta, quàm ab Auctore naturæ, qui naturales inſtinctus inferuit. Vide ſuprà quaſt. 1. art. 2.

ARTICVLVS III.

*Vtrum conſensus ſit de fine, an de ijs qua ad finem?*

**C**oncluſio eſt, Conſenſum proprie eſſe de medijs, non de fine.

*Conſensus eſt proprie de medijs, nò de fine.*

Prior pars patet, Quia conſensus eſt de ijs, quæ per conſilium definiuntur; ſed definitio conſilij eſt de medijs: ergo & conſensus.

Alter pars probatur; quia appetitus tendit in vltimum finem naturaliter; atqui conſensus eſt applicatio libera motus appetitus.

Notandum Primò; Hanc rationem ſolum probare de fine vltimo in genere, ſcilicet nos non proprie conſentire in vltimum finem in genere, ſeu abſtractè conſideratum, quia in hunc tantum naturaliter inclinamur: nam ſi conſideretur vt eſt in certa materia, non inclinamur naturaliter ſeu abſque conſilio. Eadem tamen ratio poteſt extendi ad omnia alia bona, in quæ naturaliter abſque villo conſilio inclinamur. Horum enim omnium appetitio non eſt libera, ſed neceſſaria quoad ſpeciem actus.

*Conſensus etiam eſt in finem. non tantum in media.*

Notandum Secundò, Eſt propriſſimè dicamur conſentire in media, tamen hoc nomen non reſtringitur ad media; ſed omnis actus voluntatis acceptantis obiectum intellectu propoſitum, vocatur conſensus, & reſtantis diſſenſus. Sic dicimur conſentire diuinæ inſpirationi, tentationibus,

nibus, passionibus, in delectationem, in opus, quo modo passim vtuntur Theologi & Philosophi. Vnde non videtur differre ab electione, tamquam quiddam communius. Electio enim proprie est volitio efficacis vnius medij ex multis, cum quadam prælatione respectu alterius. Consensus autem non necessariò est volitio efficacis: neque requirit comparationem plurium mediorum inter se, sed est simplex acceptatio medij, vel etiam finis.

## ARTICVLVS IV.

*Virum consensus in actum pertineat ad partem animæ superioris.*

**C**onclusio est affirmans. Ratio est, quia nemo consentit in aliquod opus, quin consideret vel considerare possit & debeat, sitne consentaneum rationibus æternis, id est legi naturali, seu dictamini rectæ rationis. De hoc infra qu. 74.

## QVÆSTIO XVI.

## De Vsu.

## ARTICVLVS I.

*Virum Vti sit actus voluntatis?*

**C**onclusio est. Vti est proprius actus voluntatis. *Vsus, quid.*  
Probat; Quia vti re aliqua est eam applicare ad suam functionem: Atqui voluntatis est applicare vires animæ, corporis membra, & res exteriores, quæ sunt in nostra potestate, ad suas functiones vel quasi functiones: ergo vti est actus voluntatis.

Dices, Ipsæ functiones aliarum virium & rerum, sunt vsus earum: ergo vti non est actus voluntatis. Antecedens patet. Vsus enim oculi est videre, vsus auris est audire, manus apprehendere; mallei tundere, & sic de cæteris.

Respondeo; Esse duplicem vsum; actiuum & passiuum (qui & formalis dicitur) & utrumque esse actum voluntatis, sed non eodem modo. Nam vsus actiuus est actus voluntatis elicitus, per quem applicamus alias animæ vires ad suas functiones: applicamus enim illas volendo illarum operationes, vt supra ostensum est. Sic velle videre, est vsus actiuus oculi; velle audire, est vsus auditus; velle currere, est vsus potentie motiue; velle equitare; est vsus equi. Vsus passiuus est operatio vel quasi operatio rei quæ vtitur, quatenus illa operatio est dependens à voluntatis applicatione: vnde hic vsus est etiam actus voluntatis, non quidem elicitus, sed imperatus: quia non habet rationem vsus, nisi vt à voluntate dependet, tamquam effectus & motio quædam rei, quæ voluntas dicitur vti. Vnde etiam vocatur vsus passiuus; rectius tamen diceretur vsus formalis, nam est id quo formaliter voluntas dicitur vtens aliquâ potentia; vt patet ex communi modo loquendi. Et hoc modo res omnis dicitur esse propter suum vsum, id est propter suam operationem.

*Operatio rei, quatenus pendet à voluntate applicata, est vsus formalis rei.*

Dices, Ista operatio non existit in voluntate, sed in potentia, vel re illa quæ voluntas vtitur: ergo voluntas non dicitur per eam formaliter vtens; forma enim debet inesse subiecto quod denominat.

Respondeo Negando Consequentiam. Quia vsus se habet respectu vtentis per modum actionis transeuntis, sicut calefactio respectu ignis. Vnde non debet esse in vtente, sed in re quæ vtitur. Sicut calefactio non est in igne, sed in aqua quæ calefit.

Indicat hoc D. Thomas, cum ait, *Vsum esse voluntatis, tamquam primi mouentis; aliarum potentiarum tamquam exequentium.*

Vt autem hæc melius concipiantur, Notandum est, vt minimum quatuor concurrere ad omnem vsum proprie dictum. Primum est, Potentia voluntatis. Secundum est, Volitio; v. g. volitio videndi. Tertium, Potentia; verbi gratia visua. Quartum, Visio.

*Ad vsum quatuor concurrunt.*  
Volitio est illa vis quæ proprie dicitur vtens: Primò, Seipsa. Secundò, Alijs potentijs. Tertio, Membris. Quarto, Rebus externis.

Volitio videndi est vsus actiuus. Est enim actus ille, per quæ voluntas causat quodammodo vsum formalem rei. Vnde etiam est prior saltem naturâ quàm vsus formalis, tamquæ causa effectiua illius.

Potentia visua est res qua voluntas vtitur.

Visio est vsus formalis: Non respectu potentie visua (non enim potentia visua proprie dicitur vtens, cum se habeat per modum instrumenti) sed respectu voluntatis; quatenus visio pendet à voluntate. Vnde patet, vsum formalem cuiusque rei dicere operationem illius rei cum actuali dependentia à voluntate, tamquam à causa applicante.

## ARTICVLVS II.

*Virum vti conueniat brutis?*

**C**onclusio est negans. Probat; Primo, Quia vti est applicare aliquod principium actionis ad suam functionem: atqui bruta proprie non applicant suas vires ad functiones: sed naturali instinctu applicantur apprehenso obiecto.

Secundò, Quia non cognoscunt ordinem viri & membrorum ad suas functiones; quod tamen ad vsum requiritur. *Brutis non conuenit vti.*

Tertio, ex D. Augustino, lib. 83. quæst. q. 30. *Frui vito, & qualibet corporali voluptate, nõ adeò absurdè existimantur & bestia. Vti autem aliqua re nõ potest, nisi animal rationis particeps. Scire namq; quò quidquid referendum est, non est datum rationis expertibus; nec vti potest quisquam ea re, quæ quò referenda sit, nescit.*

## ARTI-